Skandaproktam Sadashivavigrahavarnanam

स्कन्दप्रोक्तं सदाशिवविग्रहवर्णनम्

Document Information

Text title : Skandaproktam Sadashivavigrahavarnanam

File name : skandaproktaMsadAshivavigrahavarNanam.itx

Category : shiva, shivarahasya

Location : doc_shiva

Transliterated by : Ruma Dewan

Proofread by : Ruma Dewan

Description/comments : shrIshivarahasyam | IshvarAkhyaH dashamAMshaH | adhyAyaH 36 | 1-30||

Latest update : September 8, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanskript**.

September 10, 2024

sanskritdocuments.org

स्कन्दप्रोक्तं सदाशिवविग्रहवर्णनम्

(शिवरहस्यान्तर्गते ईश्वराख्ये)

- जैगीषव्यस्कन्दसंवादे -

स्कन्द उवाच ।
शिवेनोक्तं समासेन देव्यै देवेन कीर्तितम् ।
शृणुष्व मुनिभिः सार्धं गणैः सुरगणैः सह ॥ १॥

पुरा कल्पान्तरे शम्भुः सृष्ट्युपायमचिन्तयत् ।
पञ्चाननः स्वयं जातो मायास्वीकृतविग्रहः ॥ २॥

तेजोराशिः स्वप्रकाशः स्वभासा भासयञ्जगत् ।
वदनानि महेशस्य प्रादुरासन् समन्ततः ॥ ३॥

प्राक्प्रत्यक्दक्षिणोदीच्यां ऊर्ध्वं वर्णैश्च पञ्चभिः ।
त्र्यक्षाणि चाभ्रगङ्गेन्द्रशेखराणि समन्ततः ॥ ४॥

तमपूर्वमुखं सौम्यं शुद्धस्फटिकसन्निभम् ।
बालेन्दुमकुटं त्र्यक्षं सुस्मितं करुणाधिकम् ॥ ५॥

विराट् ततः प्रादुरभून्नकारात्मा प्रजापतिः ।
भूरभूच्च ततो विप्र प्रतिष्ठा शाश्वती ततः ॥ ६॥

स एव भगवान् ब्रह्मा लोकसर्गे पितामहः ।
अघोरं दक्षिणं वक्त्रं प्रादुरासीन्महेशितुः ॥ ७॥

दंष्ट्राकरालभ्रुकुटीनिटालाक्षं जगत्प्रभुम् ।
इन्द्रनीलसमाकारं त्र्यक्षं बालेन्दुभूषितम् ॥ ८॥

स्वराडाख्यस्ततो रुद्रः शूलहस्तो विनिर्गतः ।
मकारवाच्यो भगवान् ज्योतिषामयनस्तदा ॥ ९॥

ऊधसद्योजातमुखं शम्भो शारदाम्भोदसच्छवि ।

दीप्तत्रिणयनं सोमधामसामिशिखं मुने ॥ १०॥

सम्राडाख्यस्ततो विष्णुः शिकारादुद्बभूव ह ।
आपस्तस्मात्समुद्भूता लोके सर्गे पुरा मुने ॥ ११॥

वामदेवमुखं शम्भोः प्रादुर्भूतं तदावशात् ।
पद्मरागसमप्रख्यं भालेन्दुकृतशेखरम् ॥ १२॥

त्र्यक्षं प्रसन्नवदनं वकाराख्यादपीश्वरः ।
वायुः प्राणशरीरात्मा जगतां सम्बभूव ह ॥ १३॥

ईशानाख्यं मुखं शम्भोः पर्वशर्वरिनाथवत् ।
त्रिलोचनं चन्द्रचूडमुदभूद्यादिदैवतम् ॥ १४॥

सदाशिवोपकाराच्च प्रादुर्भूतो महेश्वरात् ।
पञ्चब्रह्ममयाकारा मूर्तयोऽमी महेशितुः ॥ १५॥

तुरीयाच्च तदोङ्कारः प्रादुर्भूतोऽर्थवाचकः ।
पञ्च सादाख्यरूपास्ते शिववक्राद्विनिर्गताः ॥ १६॥

जगतामुपकाराय ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः ।
सदाशिवश्चेश्वरश्च पञ्चब्रह्माण इत्यमी ॥ १७॥

सृष्टिस्थित्युपसंहारतिरोधानानुदर्शकाः ।
पञ्चाक्षरोद्भवाश्चेत्थमुद्बभूव भवान् मुने ॥ १८॥

मुखादिक्रमतःपूर्वं शम्भोरम्भोजसम्भवः ।
नियुक्तः सृष्टिकरणे पालने चाम्बुजेक्षणः ॥ १९॥

रुद्रः संहरणे युक्तो नियुक्तः शूलपाणिना ।
तिरोधानेऽस्य जगत ईश्वरो विनियोजितः ॥ २०॥

सदाशिवोऽनुग्रहणे जगतोऽस्य नियोजितः ।
महादेवेन विप्रेन्द्र भूतादिक्रमवर्णकैः ॥ २१॥

एते हि पशवः प्रोक्ताः पतिरेषां महेश्वरः ।
प्रणवस्यार्थ एवेह अन्ये सर्वे क्रमेश्वराः (?) ॥ २२॥

प्रकाश्यः सर्ववर्णानां शिव एव महेश्वरः ।
पञ्चाक्षरमिदं श्रौतं शतरुद्रीयमध्यगम् ॥ २३॥

वामदेवोऽस्य ऋषिराट् पङ्क्तिश्छन्दः प्रकीर्तितम् ।
सदाशिवोऽस्य देवो हि “अं” बीजं शक्तिरुं (“उं”) मुने ॥

ब्रह्मबीजमिदं मन्त्रं मं कीलक मुदीरितम् ।
अङ्गुलीदेहवक्रेषु न्यसेत्पञ्चाक्षरं मनुम् ॥ २५॥

ॐ नं तत्पुरुषाय मं अघोरं प्रचक्षते ।
शिं सद्योजातकाय वां वामायेति वा मुने ॥ २६॥

यं ईशानायेति मुने नमोऽन्तेन न्यसेत्क्रमात् ।
अङ्गुलीषु हृदिन्यासं कृत्वाङ्गेषु मुनीश्वर ॥ २७॥

सर्वज्ञधाम्ने हृदयं तृप्तिधाम्ने शिरस्तथा ।
शिखामनादिधाम्ने च कवचे च स्वतन्त्रकम् ॥ २८॥

अलुप्तशक्तिधाम्ने च नेत्रत्रयमथास्त्रकम् ।
अनन्तशक्तिधाम्ने चेत्यङ्गन्यासं चरेत्क्रमात् ॥ २९॥

व्याहृत्या दिग्बन्धनं चैव कृत्वा मूलेन रोधयेत् ।
प्रज्ञानघनमानन्दं कल्याणं शिवमव्ययम् ॥ ३०॥

ध्यायेदहमिति स्वस्थो स्वस्थान्यक्षाणि धारयेत् ।
ध्यायेदेवं विरूपाक्षं षडक्षरविधौ मुने ॥ ३१॥

ध्यानम्
बिभ्रद्दोर्भिः कुठारं मृगमभयकरौ सुप्रसन्नो महेशः
सर्वालङ्कारदीप्तः सरसिजनिलयो व्याघ्रचर्मोत्तरीयः ।
ध्येयो मुक्तापरागद्युतिरमृतरसापूर्णकुम्भात्तहस्तः
त्रयक्षः कोटीरकोटीघटिततुहिनरोचिःकलोत्तुङ्गमौलिः ॥

॥ इति शिवरहस्यान्तर्गते स्कन्दप्रोक्तं सदाशिवविग्रहवर्णनं सम्पूर्णम् ॥

- ॥ श्रीशिवरहस्यम् । ईश्वराख्यः दशमांशः । अध्यायः ३६ । १-३०॥

- .. shrIshivarahasyam . IshvarAkhyaH dashamAMshaH . adhyAyaH 36 . 1-30..

Notes:

Skanda स्कन्द describes to Jaigīṣavya जैगीषव्य about the Five Aspects of SadāŚiva सदाशिव through which He conducts with His Anugraha अनुग्रह, the key functions in The Universe

- viz. Sṛṣṭi सृष्टि, Sthiti स्थिति, Upasaṃhāra उपसंहार, Tirodhāna तिरोधान and Anudarśana अनुदर्शन.

SadāŚiva सदाशिव manifests with each of His Five Faces adorned with Three Eyes, facing a specific Direction and representing the respective akśara अक्षर of the ŚivaPaṅcākṣara शिवपञ्चाक्षर i.e. Namaḥ Śivāya नमः शिवाय - that is found in the middle of the Śatarudrīyam शतरुद्रीयम्. These Five are:

Tatpuruṣa - East - Na-kāra तत्पुरुष - न-कार,

Aghora - South - Ma-kāra अघोर - दक्षिण - म-कार,

Sadyojāta - West - Śi-kāra सद्योजात - शि-कार,

Vāmadeva - North - Va-kāra वामदेव - व-कार,

Īśāna - Zenith - Ya-kāra ईशान - य-कार.

Skanda स्कन्द describes about Nyāsa न्यास of the ŚivaṢaḍakṣaraMantra शिवषडक्षरमन्त्र i.e. Oṁ Namaḥ Śivāya ॐ नमः शिवाय; with Oṁ ॐ being the Turīya तुरीय.

Proofread by Ruma Dewan

Skandaproktam Sadashivavigrahavarnanam

pdf was typeset on September 10, 2024

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*